

**FACTORS RELATED TO THE USE OF CERVICAL CANCER
SCREENING SERVICES BY WOMEN LIVING IN CATCHMENT
AREA OF PRIMARY CARE UNITS**

JIRAPORN SRIPIBOONBAT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(FAMILY NURSE PRACTITIONER)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2007

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมาใช้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสตรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ศูนย์สุขภาพชุมชน (FACTORS RELATED TO THE USE OF CERVICAL CANCER SCREENING SERVICES BY WOMEN LIVING IN CATCHMENT AREA OF PRIMARY CARE UNITS)

จิราพร ศรีพิบูลย์บัณฑิต 4736708 NSFN/M

พย.ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติครอบครัว)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : กนกพร หมู่พยัคฆ์, วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์), ปนัดดา ปรียทฤณ, วท.ม.(ระบาควิทยา), สุพินดา เรืองจรรย์เชิษฐ์, Ph.D.

บทคัดย่อ

มะเร็งปากมดลูกเป็นโรคมะเร็งที่มีอุบัติการณ์สูงเป็นอันดับหนึ่งของมะเร็งในสตรีไทย และมีอัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้น แต่อัตราการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกมีจำนวนลดลง การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมาใช้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสตรี และความสัมพันธ์ของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับการมาใช้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของสตรี ในศูนย์สุขภาพชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 35 - 60 ปี จำนวน 188 คน อาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบของศูนย์สุขภาพชุมชน ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม 2549 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามที่ตอบด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสถิติไคสแควร์ และอัตราเสี่ยงสัมพัทธ์

ผลการศึกษาพบว่า สตรีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 188 คน มาใช้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก จำนวนร้อยละ 52.7 ไม่มาใช้บริการร้อยละ 47.3 สตรีกลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้เกี่ยวกับมะเร็งปากมดลูกอยู่ในระดับสูง มีทัศนคติเกี่ยวกับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอยู่ในระดับปานกลาง มีการรับรู้เกี่ยวกับโอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูกอยู่ในระดับสูง มีการรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของการเกิดโรคมะเร็งปากมดลูก และการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้บริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$ ได้แก่ ปัจจัยนำด้านความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูก (OR =1.97 95%CI 1.09 – 3.54), ทัศนคติเกี่ยวกับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก (OR =2.74 95%CI 1.49 – 5.05), การรับรู้ผลดีของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (OR =4.16 95%CI 2.24 – 7.77), ปัจจัยเอื้อด้านระยะทางจากบ้านไปศูนย์สุขภาพชุมชน (OR =2.46 95%CI 1.23 – 4.94)

จากการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่าพยาบาลเวชปฏิบัติ ควรมีการจัดแผนการดำเนินงานเชิงรุกที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องประชาชนเข้าถึงในการให้ความรู้ที่ถูกต้องจนเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีในการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก โดยยึดหลักว่า ตรวจฟรี ตรวจถึงที่ ตรวจโดยไม่อาย ตรวจเร็วและไม่ต้องรอนาน และมีการทำแฟ้มประวัติครอบครัวสำหรับผู้ที่เคยได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างชัดเจน

**FACTORS RELATED TO THE USE OF CERVICAL CANCER SCREENING SERVICES
BY WOMEN LIVING IN CATCHMENT AREA OF PRIMARY CARE UNITS**

JIRAPORN SRIPIBOONBAT 4736708 NSFN/M

M.N.S. (FAMILY NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORS: KANOKPORN MOOPAYAK, M.Sc. (Public Health), PANUDDA
PRIYATRUK, M.Sc. (Epidemiology), SUPINDA RUANGIIRATAIN, Ph.D.

ABSTRACT

Cervical cancer is the cancer with the highest rate of incidence in Thai women. The mortality rate from cervical cancer has been increasing; however, the rate of cervical cancer screening has been decreasing. This study was aimed to investigate women's use of cervical cancer screening services and the relationships of predisposing, enabling, and reinforcing factors with women's use of cervical cancer screening services. The sample was composed of 188 women aged 35 – 60 years who lived in the catchment area of primary care units in Muang District, Nakhon Sawan Province during July to August, 2006. Data were collected at the sample's home with a self - administered questionnaire and were then analyzed with descriptive statistical methods, chi-square, and odd ratios.

It was found that among the 188 women, 52.7 percent had used cervical cancer screening services and 47.3 percent had not used of the screening services. The sample expressed a high level of knowledge about cervical cancer, a moderate level attitude toward the screening, a high level of perceived susceptibility to cervical cancer, a moderate level of perceived severity of cervical cancer and a moderate level of perceived benefits of following advice for the prevention of cervical cancer. Factors that were significantly related to cervical cancer screening at the statistic of level $p < 0.05$ were predisposing factors concerning knowledge about cervical cancer (OR =1.97 95%CI 1.09 – 3.54), attitude toward cervical cancer screening (OR =2.74 95%CI 1.49 – 5.05), perceived benefits of following advice for prevention of cervical cancer (OR =4.16 95%CI 2.24 – 7.77), and an enabling factor concerning distance from home to primary care units (OR =2.46 95%CI 1.23 – 4.94).

Given the results of this study, it is recommended that family nurse practitioners should have an active management plan to provide the general public with correct and accessible information about cervical cancer, so people will develop positive attitudes toward cervical cancer screening. There should be a campaign promoting medical service for cervical cancer screening that is free-of-charge, provided in the local community, not causing embarrassment, quick, and convenient. The family history of a woman receiving cervical cancer screening should be clearly filed.

KEY WORDS: PRIMARY CARE UNIT / CERVICAL CANCER SCREENING /
KNOWLEDGE ABOUT CERVICAL CANCER/ATTITUDE TOWORD
CERVICAL CANCER SECEREENING / PERCEIVE OF CERVICAL CANCER

132 pp.